

Fack och landsting i Gävleborg eniga om satsningar på läkare

I Gävleborg satsar landsting och läkareförening tillsammans på att förbättra läkarnas arbetsmiljö, delaktighet och inflytande.

– Det är viktigt att vi blir en bra arbetsgivare om vi ska kunna behålla de läkare vi har och kunna rekrytera nya, konstaterar landstingsdirektör Tommy Löfgren i Gävleborgs läns landsting.

Förra året hölls två temadagar för samtliga läkare i Gävleborg, med inriktning på ledarskap, förändringsarbete och delaktighet.

Nu har det varit dags för temadag nummer tre, som handlar om »Förutsättningar för att arbeta i en politiskt styrd organisation» och som hålls vid flera olika tillfällen så att samtliga läkare i länet ska kunna delta.

Bakgrunden till temadagarna var läkarnas försämrade arbetsmiljö, vilket bland annat kom till uttryck i en stor ökning av antalet sjukskrivningar.

80 vakanta tjänster

– Tyvärr kan man ännu inte se att sjukskrivningarna har gått ner, säger Lena Munkhammar, ordförande i Gästrik-Hälsinge läkareförening.

– Nu har vi dessutom gjort en inventering som visar att vi har minst 80 vakanta läkartjänster i länet och outtagen jourkomp som motsvarar mer än 40 årsarbeten, berättar hon.

– Det är viktigare än någonsin att se till att de doktorer som arbetar i länet

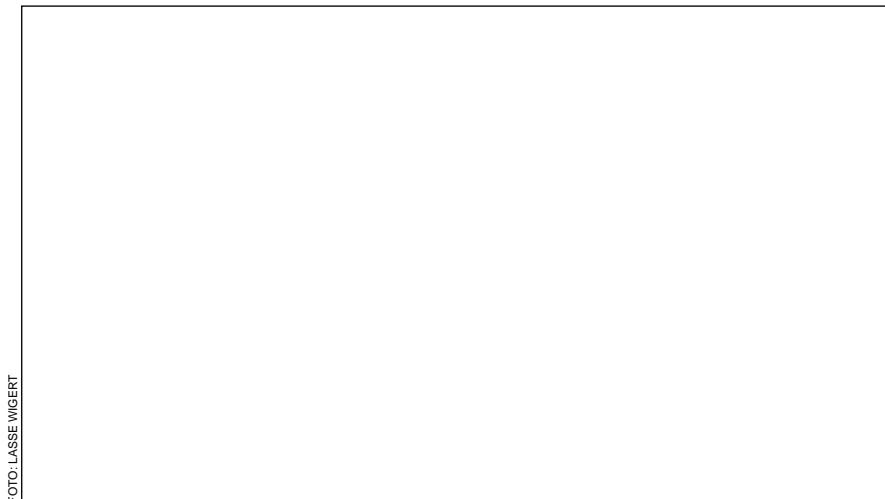

FOTO: LASSE WIGERT

Gemensam aktion. Lena Munkhammar, ordförande i Gästrik-Hälsinge läkareförening och landstingsdirektören Tommy Löfgren i Gävleborg är eniga om att stärka läkarnas inflytande och delaktighet. Landstingsförbundets ordförande Lars Isaksson, th, talade om politikerrollen på en av Gävleborgsläkarnas temadagar i förra veckan.

vill vara kvar här, slår Lena Munkhammar fast.

Sedan de första temadagarna förra året har landstingets förvaltningar – för primärvård och slutenvård i Hälsingland och Gästrikland – startat olika projekt för att utveckla läkarrollen. (Se artikel här intill.)

– På de flesta ställen skär man ner, här håller vi på att bygga upp något. Det är roligt, säger Per Uddenfeldt, specialistläkare på reumaenheten på länssjukhuset i Gävle-Sandviken och en av de studierektorer som arbetat med utbildningsprojektet.

– Sjukhusledningen har förstått att

man måste göra detta för läkarna och vi har fått igenom på ett år det jag trodde skulle ta tre år, berättar han.

Samma uppfattning har studierektorn Odd Lind, öron-, näs- och halsläkare på Hälsinglands sjukhus Hudiksvall.

– Vi har fått fullständigt gehör för våra idéer och man satsar nu på en verkligt gedigen fortbildning av läkarna, säger Odd Lind.

– Det här är ju en mycket viktigt rekryteringsfråga. Vi måste visa att såväl de doktorer vi har som de nya är värdefulla.

Anna Filipsson

”Nu får jag verktyg så att jag kan förändra”

För två år sedan var det kris. Arbetsmiljön var dålig och sjukskrivningarna hade ökat dramatiskt.

Nu är stämningen bland läkarna i Gävleborg en helt annan.

– Det har absolut skett en attitydförändring. Gnället som var förr är nästan borta, tycker Suzanne Röhstö, ung kirurg på länssjukhuset i Gävle-Sandviken och fackligt aktiv.

Efter strukturomvandlingen i Gästrikland, när sjukhusen i Gävle och Sandviken slogs ihop fick Suzanne Röhstö byta arbetsplats. Förutom att ar-

Suzanne Röhstö är en av de läkare som tagit del av den nya ledarskapsutbildning som startat i Gävleborgs läns landsting.

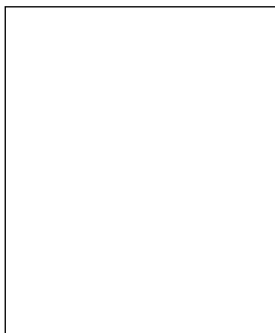

FOTO: LASSE WIGERT

betet var tufft och tempot högt uppdrivet kände hon sig väldigt ensam.

– Jag hade ju arbetat på sjukhuset i Sandviken och flyttade med till Gävle.

Plötsligt hade jag åtta arbetsplatser och blev som en sorts konsult. Varje doktor har ett personligt schema och man vet aldrig vilka arbetskamraterna blir, berättar hon.

Samgåendet mellan sjukhusen orsakade kulturkrockar också. Det fackliga engagemanget blev ett sätt för Suzanne Röhstö att arbeta tillsammans med andra med viktiga frågor.

Många kände på samma sätt och droppen blev när Gästrik-Hälsinge läkareförening gjorde en undersökning som avslöjade att sjukskrivningarna bland läkarna ökat med 65 procent och att det var de långa sjukperioderna som stod för 90 procent av ökningen.

Hundratala läkare i nya utbildningsprojekt

Ledarskapsutbildning på högskola, utbildning i grupp-handledning och rejala introduktions- och utbildningsprogram för AT-läkare. Det är några av de insatser för läkare som drivits igenom i Gävleborg det senaste året.

Varje förvaltning har gjort egna projekt, även om det också finns samarbete mellan primärvård och slutenvård i respektive Gästrikland och Hälsingland.

– Vi började med att göra en utbildningsplan, berättar Per Uddenfeldt, studierektor för AT- och ST-läkare på sjukhuset i Gävle–Sandviken.

Ledarskapsutbildning, datautbildning och etikutbildning tillhör det som varje ST-läkare ska ha möjlighet att få före specialistkompetens. Även färdiga specialister får gå dessa utbildningar.

– Det tar väl ett par år innan behovet är mättat. Sedan räcker det att kontinuerligt utbilda AT- och ST-läkare, säger Per Uddenfeldt.

Flerårigt mentorprojekt

En av de nya kurserna är utbildning i gruppleaderskap. Den äger rum på internat i en vecka med deltagare från olika nivåer och specialiteter.

En del läkare har engagerats i samtalsgrupper. Med en utomstående samtalsledare har de träffats en gång i månaden under ett års tid för att diskutera vardagliga problem i arbetet.

Ett mentorprojekt pågår också. Adepter och mentorer träffas en gång i månaden under 1–2 års tid, samt vid

gemensamma avstämningsmöten.

Tillsammans med Högskolan i Gävle har man startat en utbildning i ledarskap för läkare som omfattar 5 poäng.

Att AT-läkare ska bli väl omhändertagna är ett mål i Gävle–Sandvikens utbildningsplan. Nu finns en särskild tvåveckors akutkurs som är obligatorisk för AT-läkarna.

Kursens rubriker är bland andra: akut vårdkedja, akut hjärta och kärl, återupplivning, akut buk, multitrauma, chock och katastrof, allt ur ett praktiskt lokalt perspektiv.

– Det tar tid från den övriga allmän-tjänstgöringen, men det tjänar man in i och med att läkarna slipper göra fel och lär sig rutinerna, säger Per Uddenfeldt.

– Rent mänskligt är det också en investering. AT-läkarna slipper vara rädda och gå på minor. Dessutom lär de känna några av sjukhusets specialister under de här veckorna, eftersom det är de som håller i kurserna.

Totalt har 73 av Gävle–Sandvikens cirka 240 slutenvårdsläkare hittills gått igenom de olika utbildningarna. Avsikten är att de flesta av kurserna i framtiden ska ingå i det ordinarie utbudet.

I Hälsingland, i länets norra del, har primärvården och slutenvården tillsammans bland annat startat handledarutbildning, datautbildning och kurser i ledarskap. Även där finns en 5-poängs ledarskapsutbildning på högskola. Nära 200 läkare har involverats i de nya utbildningsaktiviteterna.

Hälsinglands AT-utbildningsprogram är också omfattande men skiljer sig från Gästriklands. Läkarna får bland annat delta i grupphandledning som ska pågå under hela AT-perioden.

I AT-utbildningen ingår också praktisk medicinsk utbildning, i ämnen som inte ingår i själva allmäntjänstgöringen annat än inom allmänmedicinen. Exempel är öron, ögon och gynekologi.

Dessutom ingår sjukvårdsorganisation, ekonomi och prioriteringar.

Tre dagar under AT-tiden, vilken i Hälsingland fortfarande är 21 månader, handlar om personlig utveckling och ledarskap.

Man arbetar också med ett utvecklingsprogram för ST-läkare som förhoppningsvis ska vara färdigt i höst.

– Det ska löpa under hela ST-tiden och bland annat handla om hur man lägger upp forskningsprojekt, sjukvårdsekonomi, missbruk och kvinnomisshandel, berättar Odd Lind, studierektor för slutenvården i norra Hälsingland.

Målet är 1 500 patienter

Primärvårdsläkarna i Gävleborgs län har haft problem med arbetsbelastning och utbrändhet – trots att länet är ett av fyra i landet som klarar att hålla 2 000 patienter per läkare. Målet är nu att sänka detta till 1 500 patienter.

10 procent högre lön för primärvårdsläkare i problemområden är en åtgärd som landstinget vill satsa på för att förbättra arbetsmiljön.

Läkarna i primärvården i Gästrikland har inte startat några nya utbildningar som en följd av satsningen från läkareföreningen och landstinget.

– Vi har jobbat vidare med sådant som vi redan hade på gång, säger Bo Bergstad, fortbildningsansvarig för läkarna i primärvården.

Det är exempelvis Forsknings- och kvalitetsgrupper och Balintgrupper.

Läkareföreningen tog fram ett handlingsprogram och lyckades få landsstingsledningen med på noterna. För ett drygt år sedan inleddes så en rad temadagar med inriktning på ledarskap, förändringsarbete och delaktighet för Gävleborgs läns samtliga doktorer.

Men viktigare ändå är de fortbildningsinsatser och det förändringsarbete som är ett resultat av den gemensamma satsningen.

Suzanne Röhstö är med i ett mentorskapsprogram.

– Jag valde en mentor som inte arbetar inom sjukvården alls, för jag ville ha hjälp att se mig själv och min arbetssituation ur nya vinklar, berättar hon.

Dessutom läser Suzanne Röhstö en 5-poängskurs med rubriken »Läkare som ledare» på högskolan i Gävle. En

hel dag varannan vecka ägnar hon åt den och det sker på betald arbetstid.

– Vi är 20 läkare på kursen, från olika specialiteter och på olika nivåer, både AT- och ST-läkare och specialister som jag, berättar hon.

Verktyg att förändra

– Utbildningen är ett sätt att få verktyg så att man själv kan vara med och påverka och förändra. Om man inte ser strukturen så är man ju maktlös, säger Suzanne Röhstö.

En annan nysatsning i Gästrikland är en kurs i gruppleaderskap. Den riktar sig till såväl AT-, ST- som färdiga specialistläkare och äger rum på internat.

En mycket intensiv, lärorik och nyttig kurs, tycker Lars Hellsten, röntgenläkare på länssjukhuset i Gävle.

– Jag tycker att jag har lärt mig att bli mer lyhörd. Rent allmänt har jag fått en bättre förståelse för grupprocesser och jag tror att jag kan hantera konfliktsituationer bättre, säger han.

Ett resultat av att gå utbildningar med kolleger i samma landsting men från andra arbetsplatser är möjligheterna att bygga nätverk. Oerhört viktigt, tycker Suzanne Röhstö.

Än så länge är det inte så många av länets totalt 700 läkare som tagit del av det nya fortbildningsutbudet.

– När man ser på intresseanmälningarna till de olika kurserna har det varit samma namn som återkommer. Men sedan vartefter ryktet har spridit sig har fler och fler blivit intresserade, berättar Suzanne Röhstö.

Anna Filipsson